

ที่ มท ๐๘๙๑.๔/ว ๒๕๓๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓) ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน (SML)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) พ.ศ. ๒๕๕๔
๒. รายละเอียดการดำเนินโครงการ SML ที่สำคัญ

รัฐบาลมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้านและชุมชนโดยกำหนดให้มีโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน (SML) ด้วยการจัดสรรงบประมาณให้หมู่บ้านและชุมชนขนาดเล็ก ๓๐๐,๐๐๐ บาท ขนาดกลาง ๔๐๐,๐๐๐ บาท และขนาดใหญ่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยสนับสนุนซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโดยประชาชน การสร้างรายได้ สร้างอาชีพ และส่งเสริมประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) โดยปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ประชุมผ่านระบบวิดิทัศน์ทางไกล (VIDEO CONFERENCE) เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ มอบนโยบายให้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ และนายกเทศมนตรีเกี่ยวกับรายละเอียดการดำเนินโครงการสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ ให้แก่หมู่บ้านและชุมชนตามขนาดจำนวนประชากร คือ

- ๑.๑ หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีประชากรไม่เกิน ๒๐๐ คน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
- ๑.๒ หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ ๒๐๑ - ๓๕๐ คน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
- ๑.๓ หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ ๓๕๑ - ๕๐๐ คน ๓๐๐,๐๐๐ บาท
- ๑.๔ หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ ๕๐๑ - ๑,๐๐๐ คน ๔๐๐,๐๐๐ บาท
- ๑.๕ หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ ๑,๐๐๑ คนขึ้นไป ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๒. เงื่อนไขการเสนอโครงการต้องเข้าหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ มีความยั่งยืน วัตถุประสงค์ ผลลัพธ์มีความต่อเนื่องทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การแก้ปัญหาหมู่บ้าน/ชุมชนด้วยตนเอง อนุรักษ์รักษาททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงทรัพยากรของรัฐ ท้องถิ่น และจังหวัด

๓. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนแต่ละหมู่บ้านจัดประชุมประชาคมคัดเลือกกรรมการโครงการฯ ๙ - ๑๕ คน และคัดเลือกโครงการ (ไม่จำกัดจำนวนโครงการ) โดยมีตัวแทนครัวเรือนที่อายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป ครัวเรือนละ ๑ คน เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของครัวเรือนทั้งหมด

๔. นายอำเภอ/นายกเทศมนตรี จัดเจ้าหน้าที่เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์และให้คำแนะนำความเป็นไปได้ของโครงการ

๕. นายอำเภอ หรือนายกเทศมนตรีรับรองเอกสารรายงานการจัดประชุมประชาคม การจัดทำโครงการ และการรับรองเอกสารแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ

/๖. อำเภอรอบรวม...

๖. อำเภอรวบรวมรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน และสรุปโครงการส่งกรมการปกครองและสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเพื่อเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองอนุมัติโครงการและงบประมาณ

๗. สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโอนเงินเข้าบัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อดำเนินการตามโครงการ

เพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จึงขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการดังนี้

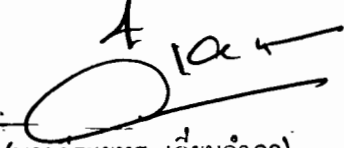
๑. ประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน
๒. ศึกษาทำความเข้าใจระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวทางการดำเนินโครงการ
๓. ประสานการดำเนินงานกับอำเภอ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกัน
๔. สนับสนุนการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน และมอบหมายบุคลากรเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุม ให้คำแนะนำความเป็นไปได้ และช่วยเหลือทางวิชาการโดยไม่เป็นการชี้นำประชาชน
๕. นำข้อมูลการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของกิจกรรมในโครงการ

๖. นำโครงการขนาดใหญ่ที่เกิดจากการประชุมประชาคมที่เกินวงเงินที่หมู่บ้าน/ชุมชนจะได้รับการจัดสรรเข้าสู่กระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการในส่วนที่เกินวงเงินที่หมู่บ้าน/ชุมชนจะได้รับการจัดสรรเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายระพีพร เอี่ยมอำภา)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม
ส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วม
โทร. ๐-๒๒๔๑-๔๐๐๐ ต่อ ๔๑๒๒, ๔๑๒๓ โทรสาร ต่อ ๔๑๒๔

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
ว่าด้วยแนวทางการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)
พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุนสินเชื่อรายย่อย โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย รวมถึงเพิ่มสวัสดิการของรัฐเพื่อดูแลสังคมในชุมชน จัดหาแหล่งทุนให้แก่ผู้ประกอบการและประชาชน โดยการจัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้หมู่บ้านบริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง โดยในการประชุมกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับกองทุนและค่าใช้จ่ายสำคัญตามนโยบายรัฐบาล เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) นั้น

เพื่อให้การบริหารจัดการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นพลังในการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนในการต่อสู้แก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มศักยภาพการหารายได้ ลดรายจ่ายและสร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืนแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๙(๑) และมาตรา ๑๙(๑๖) แห่งพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยแนวทางการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“ชุมชน” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล (เฉพาะเทศบาลตำบลที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยกเลิkdตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามมาตรา ๔ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖)

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองแล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชน” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนซึ่งที่ประชุมประชาคมของหมู่บ้านหรือชุมชนได้มีฉันทามติให้คัดเลือกเป็นคณะกรรมการเพื่อบริหารกิจการ โดยนายอำเภอ หรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรีรับรองตามฉันทามติที่ประชุมประชาคมของหมู่บ้านและชุมชน

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน เรียกโดยย่อว่า “อคบ.”

“โครงการ” หมายความว่า งานหรือกิจกรรมที่มีการกำหนดกรอบแผนงาน วัตถุประสงค์วงเงินงบประมาณและอื่นๆ ตามที่ประชุมประชาคมของหมู่บ้านหรือชุมชนมีมติกำหนดขึ้น

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือธนาคารกรุงไทย ซึ่งสำนักงานได้เปิดบัญชีเงินฝากธนาคารไว้เพื่อโอนเงินงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ให้กับหมู่บ้านหรือชุมชนที่ได้รับจัดสรรตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

ข้อ ๔ ให้ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

ข้อ ๕ ให้มีคณะอนุกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน หรือ อคบ.” ประกอบด้วย บุคคลซึ่งประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แต่งตั้ง โดยพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

ข้อ ๖ ให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจพิจารณากลับกรองอนุมัติโครงการและงบประมาณให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ กับทั้งมีอำนาจออกประกาศหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๒

การขอรับการจัดสรรงบประมาณ

ข้อ ๗ หมู่บ้านหรือชุมชนที่มีความประสงค์จะขอรับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ต้องเป็นชุมชนที่จัดตั้งขึ้นก่อน วันที่ ๑ มกราคมของปีงบประมาณที่มีการจัดสรรงบประมาณตามประกาศของจังหวัดกรุงเทพมหานครและเทศบาลและตามการรับรองของกรมการปกครอง

ข้อ ๘ โครงการต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ของหมู่บ้านและชุมชน มีความยั่งยืน มีผลวัดได้และผลลัพธ์ควรต่อเนื่องไม่สิ้นสุดในครั้งเดียว และต้องเข้าหลักเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใด ดังนี้

(๑) เป็นโครงการที่แก้ไขปัญหาความยากจนที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

(๒) เป็นโครงการที่เพิ่มศักยภาพการหารายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืน

(๓) เป็นโครงการที่มุ่งแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านและชุมชนด้วยตนเอง

(๔) เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างยั่งยืน

(๕) เป็นโครงการเพื่อพัฒนาสินทรัพย์ของหมู่บ้านและชุมชน

(๖) เป็นโครงการเพื่อการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านและชุมชน

(๗) เป็นโครงการเพื่อการเชื่อมโยงทรัพยากรของรัฐ ท้องถิ่น และจังหวัด

ทั้งนี้ให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปี ขึ้นไปมีสิทธิออกเสียงเสนอโครงการ

ข้อ ๙ โครงการที่เสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ หมู่บ้านหรือชุมชนสามารถร่วมลงทุนกับหมู่บ้านหรือชุมชนใกล้เคียง หรือองค์กรภาครัฐและเอกชนในพื้นที่หรือนอกพื้นที่ได้ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หมู่บ้านหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

ข้อ ๑๐ โครงการอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อหมู่บ้านหรือชุมชน
- (๒) รายชื่อคณะผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการ
- (๓) วัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ
- (๔) วงเงินงบประมาณการดำเนินโครงการ
- (๕) วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการตามโครงการ
- (๖) ระยะเวลาการดำเนินการตามโครงการ
- (๗) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

หมวด ๓

ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องจัดให้มีการประชุมประชาคมเพื่อคัดเลือกกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชน และคัดเลือกโครงการ รวมทั้งพิจารณาหลักเกณฑ์ตามหมวด ๒ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนตามแนวทาง ที่กำหนดในคู่มือการบริหารจัดการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) เมื่อได้ดำเนินการเสร็จแล้วให้ประธานกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชนเสนอชื่อหมู่บ้านหรือชุมชน พร้อมด้วยเอกสารรายงานการประชุมประชาคม รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม และโครงการต่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรี ภายใน ๕ วันทำการนับแต่วันได้ประชุมประชาคมเสร็จ ทั้งนี้หมู่บ้านหรือชุมชนจะเสนอโครงการได้ไม่เกิน ๒ โครงการ โดยอยู่ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณไม่เกินเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ตามข้อ ๑๖

หากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่สามารถจัดประชุมประชาคมได้ ให้ผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานชุมชนเป็นผู้จัดประชุมประชาคมและดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ในการประชุมประชาคม ให้มีผู้แทนของอำเภอ หรือเขตหรือเทศบาลเข้าร่วมประชุมเป็นผู้สังเกตการณ์ และให้คำแนะนำความเป็นไปได้ของโครงการในเบื้องต้น

ข้อ ๑๒ เมื่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรีได้รับแจ้งรายชื่อหมู่บ้านหรือชุมชน พร้อมด้วยเอกสารแล้ว ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรี ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ลงนามรับรองเอกสารรายงานการประชุมประชาคม การจัดทำโครงการโดยประชาคม และรับรองการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชนให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วันทำการ

(๒) จัดส่งรายชื่อหมู่บ้านหรือชุมชนและสรุปโครงการที่เสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการอย่างย่อ พร้อมเอกสารไปยังสำนักงานภายใน ๕ วันทำการ พร้อมแจ้งจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร และกระทรวงมหาดไทยเพื่อบันทึกหลักฐานข้อมูล

(๓) เมื่อสำนักงานได้รับแจ้งรายชื่อหมู่บ้านหรือชุมชน พร้อมเอกสารแล้วให้จัดประชุมคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองอนุมัติโครงการและงบประมาณให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยไม่ชักช้า และให้ประธานอนุกรรมการหรือผู้ที่ประธานอนุกรรมการมอบหมาย ลงนามรับรองสรุปโครงการที่ได้รับพร้อมรายละเอียดบัญชีเงินฝากของชุมชนเพื่อให้สำนักงานดำเนินการโอนเงินงบประมาณเข้าบัญชีหมู่บ้านหรือชุมชนต่อไป

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านทุกระดับ และสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสาขา เป็นผู้ติดตามและประสานการดำเนินงานตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๓ การเปลี่ยนแปลงโครงการ หรือการเพิ่มเติมโครงการให้เป็นอำนาจพิจารณาของคณะกรรมการ โดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็น วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

หมวด ๔

การจัดสรรงบประมาณให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชน

ข้อ ๑๔ เมื่อสำนักงานได้รับเอกสารตามข้อ ๑๒ (๓) แล้วให้ดำเนินการโอนเงินงบประมาณให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับเรื่องและให้แจ้งอำเภอหรือเขตหรือเทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินการ เพื่อจะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมกันนี้ให้สรุปเสนอคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อรับทราบผลการดำเนินการในภาพรวม

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่หมู่บ้านหรือชุมชนไม่ได้รับการอนุมัติโครงการและงบประมาณ อันเนื่องมาจากเหตุใดก็ตาม ให้คณะกรรมการชี้แจงให้หมู่บ้านหรือชุมชนทราบ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

ข้อ ๑๖ การจัดสรรงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) จะจัดสรรโดยยึดหลักความเป็นจริงตามจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของหมู่บ้านหรือชุมชนที่ได้รับแจ้งจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานครและเทศบาลตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) หมู่บ้านหรือชุมชนที่มีประชากรไม่เกิน ๕๐๐ คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน)

(๒) หมู่บ้านหรือชุมชนที่มีจำนวนประชากรตั้งแต่ ๕๐๑ คน ขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท (สี่แสนบาทถ้วน)

(๓) หมู่บ้านหรือชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ ๑,๐๐๑ คน ขึ้นไป ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

การจัดสรรงบประมาณตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ข้างต้นให้สามารถดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๗ การอนุมัติโครงการและจัดสรรงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) จะจัดสรรตามลำดับก่อนหลังตามที่คณะกรรมการได้รับเอกสารจากนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรี ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๑๘ หมู่บ้านหรือชุมชนสามารถเริ่มต้นดำเนินโครงการได้เมื่อได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของหมู่บ้านหรือชุมชนแล้วเท่านั้น

กรณีมีการจัดสรรเงินงบประมาณเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของหมู่บ้านหรือชุมชนไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑๖ ให้ประธานกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชนมีหน้าที่แจ้งนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรีทราบ เพื่อประสานงานอำเภอหรือเขตหรือเทศบาล หากอำเภอหรือเขตหรือเทศบาลตรวจพบเองในภายหลังให้ดำเนินการตามข้อเท็จจริง พร้อมสำเนาแจ้งสำนักงานทราบ

สำหรับเงินงบประมาณที่หมู่บ้านหรือชุมชนได้รับการจัดสรร และดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในบัญชีเงินฝากธนาคารของหมู่บ้านหรือชุมชน ตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) รายได้ที่เป็นส่วนเพิ่มจากการนำเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามเกณฑ์ไปลงทุน ลิขสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ และทรัพย์สินสืบเนื่องที่เกิดจากการนำเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ไปดำเนินการ ให้ขึ้นทะเบียนเป็นกรรมสิทธิ์ของหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อนำไปบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

หมวด ๕

การดำเนินงานของหมู่บ้านหรือชุมชน

ข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจัดประชุมประชาคมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชน จำนวน ๙ ถึง ๑๕ คน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เภรณญิก ผู้ช่วยเหรณญิก ปฎิคม ผู้ตรวจสอบ และประชาสัมพันธ์ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการบริหารจัดการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

การประชุมประชาคมต้องมีผู้แทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง และมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปครัวเรือนละ ๑ คน เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น จึงถือว่าครบองค์ประชุมและให้ถือมติตามเสียงข้างมาก

หากไม่สามารถจัดประชุมประชาคมได้ตามหลักเกณฑ์ในวรรคสอง ให้คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเพื่อให้สามารถจัดประชุมประชาคมได้

ให้ประธานกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชนทำหน้าที่ประธานการประชุมประชาคมเพื่อคัดเลือกโครงการเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

ข้อ ๒๐ การนำเงินงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ไปใช้เป็นเงินทุนให้ประชาชนกู้ยืม หรือเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลจะกระทำมิได้ โดยโครงการต้องบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

ข้อ ๒๑ การประชุมคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชนต้องมีกรรมการเข้าร่วมประชุมเกินกึ่งหนึ่งจึงถือว่าครบองค์ประชุม และให้ถือมติตามเสียงข้างมาก โดยให้กรรมการหนึ่งคนมีหนึ่งเสียงหากจำนวนเสียงที่ลงมติเท่ากัน ให้ประธานกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียง

ในการดำเนินการตามข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชนแต่งตั้งคณะผู้รับผิดชอบจำนวน ๔ คณะ และกำกับดูแลให้คณะผู้รับผิดชอบดำเนินการตามคู่มือการบริหารจัดการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

คณะผู้รับผิดชอบ มีดังนี้

- (๑) ผู้รับผิดชอบการเบิกจ่ายเงินและจัดทำบัญชี จำนวน ๓ คน
- (๒) ผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการ จำนวน ๓ คน
- (๓) ผู้รับผิดชอบการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน ๓ คน
- (๔) ผู้รับผิดชอบการตรวจสอบและประเมินโครงการจำนวน ๓ คน

หมวด ๖

การบริหารจัดการโครงการ

ข้อ ๒๒ ให้สำนักงานจัดทำคู่มือการบริหารจัดการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมู่บ้านหรือชุมชนถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแบบมาตรฐานเดียวกัน

ข้อ ๒๓ กรณีมีผู้ร้องเรียนหรือตรวจสอบพบว่า หมู่บ้านหรือชุมชนมีการบริหารจัดการไม่โปร่งใส โดยดำเนินโครงการขัดต่อแนวทางการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) หรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ให้อำเภอหรือเขตหรือเทศบาลแล้วแต่กรณี ส่งเรื่องหรือรายงานต่อสำนักงานเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ามีมูลเพียงพอ ให้มีหนังสือแจ้งธนาคารระงับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณในบัญชี

เงินฝากธนาคารหรือระงับการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่เบิกจ่ายออกจากบัญชีเงินฝากของหมู่บ้านและชุมชนไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วเสร็จ จึงจะให้ดำเนินการบริหารจัดการเงินงบประมาณตามโครงการที่ได้รับอนุมัติได้ตามปกติ หรือเรียกเงินงบประมาณคืนทั้งหมดหรือบางส่วนรวมดอกเบี้ยแล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๔ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ให้สำนักงานประสานหรือขอความร่วมมือจากนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต หรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณี ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เมื่อสำนักงานพิจารณาผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญา ให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พิจารณามอบอำนาจให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรี เป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษกับผู้กระทำความผิดต่อไปก็ได้

ข้อ ๒๕ เมื่อเกิดกรณีตามข้อ ๒๓ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในฐานะหน่วยงานหลักรับผิดชอบการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) มีอำนาจในการสั่งให้หมู่บ้านหรือชุมชน หรือคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณคืนเงินทั้งหมดหรือบางส่วนให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด ๗

การแจ้งผู้มีสิทธิในการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคารของหมู่บ้านหรือชุมชน

ข้อ ๒๖ ให้คณะผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินและจัดทำบัญชี ไปติดต่อกับธนาคารสำนักงานสาขาในพื้นที่ เพื่อดำเนินการเปิดบัญชีและให้ตัวอย่างลายมือชื่อของคณะผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินและจัดทำบัญชี และกำหนดเงื่อนไขในการถอน “ให้ ๓ คนลงลายมือชื่อร่วมกันจึงมีอำนาจเบิกถอนเงินได้” จากบัญชีเงินฝากธนาคารของหมู่บ้านหรือชุมชน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้การบริหารจัดการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) เท่านั้น

ข้อ ๒๗ การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารหมู่บ้านหรือชุมชน ให้คณะผู้รับผิดชอบมีข้อตกลงกับธนาคารในการสละสิทธิเรียกร้องและให้สิทธิกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีอำนาจในการแจ้งระงับการเบิกจ่ายเงินบัญชีเงินฝากดังกล่าวได้

ข้อ ๒๘ การเบิกเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคารของหมู่บ้านหรือชุมชน ให้คณะผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินและจัดทำบัญชี ๓ คน เป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายเงิน เมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว โดยหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ประกอบด้วย

(๑) สำเนาโครงการที่ได้รับการอนุมัติ บัตรประจำตัวประชาชนของคณะผู้รับผิดชอบ และใบเบิกเงินของธนาคาร

(๒) สำเนาใบสำคัญรับเงินพร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้จำหน่าย หรือสำเนาใบส่งของหรือสำเนาใบเสร็จรับเงิน

โดยนำหลักฐานตามข้อนี้เสนอต่อธนาคารสำนักงานสาขาในพื้นที่และเบิกจ่ายเงินให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ วัน และให้ธนาคารสำนักงานใหญ่รายงานผลการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคารของหมู่บ้านหรือชุมชนให้สำนักงานทราบเป็นประจำทุกเดือน หรือทุกครั้งที่ได้รับการประสานจากสำนักงาน

ข้อ ๒๙ การเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินและจัดทำบัญชีของหมู่บ้านหรือชุมชน คนใหม่ตามข้อ ๒๑ วรรคสาม (๑) ไม่ว่ากรณีใดๆ ต้องได้รับฉันทามติจากที่ประชุมประชาคมของหมู่บ้านหรือชุมชน และเมื่อได้รับฉันทามติแล้วให้นำหลักฐานที่ได้รับการรับรองจากนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรีไปแสดง และเปลี่ยนลายมือชื่อกับธนาคารพร้อมกับผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินและจัดทำ

บัญชีของหมู่บ้านหรือชุมชนคนเดิมหรือหลักฐานที่แสดงการเปลี่ยนแปลงจากคนเดิมและแจ้งจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครทราบ

หมวด ๘

การใช้จ่ายเงินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

ข้อ ๓๐ เงินงบประมาณสำหรับใช้เพื่อการบริหารจัดการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ให้เบิกจ่ายจากเงินที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลเพื่อดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

ข้อ ๓๑ ค่าใช้จ่ายที่สามารถใช้จ่ายได้ตามระเบียบนี้ หมายรวมถึง ค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนให้กับหมู่บ้านหรือชุมชน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนให้กับหมู่บ้านและชุมชน ให้เบิกจ่ายตามมติของคณะกรรมการส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) และค่าใช้จ่ายอื่นๆตามวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการในการอนุมัติและสั่งจ่ายตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการเงิน การบัญชี และงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และแก้ไขเพิ่มเติม โดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ เมื่อหมู่บ้านหรือชุมชนได้รับการจัดสรรงบประมาณตามหลักเกณฑ์แล้ว ให้คณะกรรมการของหมู่บ้านหรือชุมชน บริหารจัดการเงินงบประมาณตามที่ได้รับจัดสรรโดยโปร่งใส ประหยัด และมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่ประชุมประชาคมของหมู่บ้านหรือชุมชนได้มีฉันทามติ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและหลักเกณฑ์ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๓๓ ให้ใช้หนังสือขออนุมัติเบิกจ่ายเงินเป็นหลักฐานในการจ่ายเงินและลงบัญชี โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ ๓๑ วรรคสอง

หมวด ๙

การลงทะเบียนทรัพย์สิน

ข้อ ๓๔ เมื่อหมู่บ้านหรือชุมชนได้ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ให้ขึ้นทะเบียนทรัพย์สินเป็นบัญชีของหมู่บ้านหรือชุมชน และแจ้งให้อำเภอหรือเขตหรือเทศบาลทราบ เพื่อดำเนินการออกหนังสือรับรองสิทธิ และให้แจ้งให้คณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทราบ

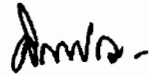
หมวด ๑๐

การรายงานผลการดำเนินงาน

ข้อ ๓๕ เมื่อหมู่บ้านหรือชุมชนดำเนินโครงการครบ ๖ เดือน หรือ ๑ ปี นับถัดจากวันที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านหรือชุมชนจะต้องจัดทำสรุปผลการดำเนินโครงการเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงาน และปิดประกาศให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนทราบโดยทั่วกัน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และแจ้งให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรีทราบภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ปิดประกาศ

ข้อ ๓๖ ให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลระดับอำเภอหรือเขตหรือเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนอำเภอหรือเขตหรือเทศบาล ผู้แทนสห. สาขา ผู้แทนธนาคาร ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้แทน ภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือประธานชุมชน และบุคคลที่นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรีเห็นสมควร ทำหน้าที่ตรวจสอบติดตามและประเมินโครงการ ตามแบบที่กำหนดหรือรายงานให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตหรือนายกเทศมนตรีทราบเพื่อเสนอประธานอนุกรรมการต่อไป รวมทั้งรายงานให้สำนักงานทราบ ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันทำการ นับแต่วันครบกำหนดตามข้อ ๓๕

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง)

ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML)

หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยจัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นจำนวนเงิน ๓๐๐,๐๐๐.-, ๔๐๐,๐๐๐.- และ ๕๐๐,๐๐๐.- บาทตามลำดับขนาดของหมู่บ้าน เพื่อให้หมู่บ้านบริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง

และการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประชาธิปไตย คือ การจัดงบประมาณโดยตรง เพื่อประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนนำไปแก้ไขปัญหาส่วนรวมในการดำรงชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ โดยประชาชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง ยังผลให้หมู่บ้าน/ชุมชนได้มีโอกาสคิด วิเคราะห์ปัญหา ส่วนใดเป็นส่วนรวม ส่วนใดเป็นส่วนบุคคล และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง จากนั้นร่วมกันกำหนดการใช้งบประมาณอย่างเหมาะสมและพอเพียง

ประกอบกับมาตรา ๕ (๕) และมาตรา ๑๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มีวัตถุประสงค์ให้กองทุนหมู่บ้านเป็นศูนย์การแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพิ่มศักยภาพการหารายได้ ลดรายจ่ายและสร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืน ตลอดจนการสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการหรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน(SML) โดยกลไกการขับเคลื่อนของ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมคิด-ร่วมทำ ในการแก้ไขปัญหาของส่วนรวมร่วมกันที่ทุกส่วน/ฝ่ายในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนต่างยอมรับและร่วมมือกันอย่างฉันทานุมัติ

๒. เพื่อส่งเสริมการเพิ่มรายได้ การขยายโอกาสและการพัฒนาอาชีพให้ประชาชนในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

๓. เพื่อเสริมสร้างและส่งเสริมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพของประชาชนเพื่อการพลิกฟื้นหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน

๔. สร้างโอกาสและส่งเสริมภาวะการเป็นผู้นำให้ประชาชนในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

๕. เพื่อเสริมสร้างและส่งเสริมประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

๖. ส่งเสริมกระบวนการร่วมคิด-ร่วมทำ เพื่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์ความคิดและการร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติที่นำไปสู่การสร้างปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพและการมีอาชีพของประชาชนโดยส่วนรวม

๗. เพื่อเสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกในการบริหารงบประมาณ/ดำเนินการกิจกรรมร่วมกันที่ยึดหลักการบริหารแบบตรงไปตรงมา โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และความมีอยู่จริงของเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในการบริหารงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล

๘. เพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชนและชุมชนในการรองรับการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นที่ได้มีรูปแบบในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายการดำเนินการ

๑. เป้าหมายเชิงนโยบาย

- ๑) เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม(ร่วมคิด-ร่วมทำ) ตามระบอบประชาธิปไตย
- ๒) เพื่อกระจายงบประมาณและอำนาจในการบริหารงบประมาณสู่ท้องถิ่น(หมู่บ้าน/ชุมชน) เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาและสร้างประโยชน์ของส่วนรวมของตนเองได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพแบบบูรณาการ
- ๓) เพื่อการพลิกฟื้นหมู่บ้านให้มีพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน
- ๔) เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์ความคิดและนำไปสู่การปฏิบัติในการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพและการมีอาชีพของประชาชนโดยส่วนรวม
- ๕) เพื่อพัฒนารูปแบบและระบบในการเตรียมความพร้อมของประชาชนและชุมชนเพื่อรองรับการกระจายอำนาจปกครองสู่ท้องถิ่นที่ได้มีรูปแบบในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เป้าหมายเชิงพื้นที่

- ๑) หมู่บ้านขนาดเล็ก (S) มีประชากรไม่เกิน ๕๐๐ คน จำนวน ๓๔,๘๑๕ แห่ง
- ๒) หมู่บ้านขนาดกลาง (M) มีประชากรตั้งแต่ ๕๐๑-๑,๐๐๐ คน จำนวน ๓๘,๘๙๖ แห่ง
- ๓) หมู่บ้านขนาดใหญ่ (L) มีประชากรตั้งแต่ ๑,๐๐๑ คน ขึ้นไป จำนวน ๑๒,๕๘๙ แห่ง

รวมหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งสิ้น จำนวน ๘๖,๓๐๐ แห่ง

ระยะเวลาการดำเนินการ

- ๑. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๔๓,๑๕๐ แห่ง
- ๒. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๔๓,๑๕๐ แห่ง

หน่วยงานรับผิดชอบ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ และสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) รับผิดชอบดำเนินการโดยมีกระทรวงมหาดไทย สถาบันการเงิน และสถาบันการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ

งบประมาณ

- ๑. งบประมาณสนับสนุนให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน ๓๒,๒๙๗,๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีประมาณการค่าใช้จ่าย ดังนี้
  - ๑) หมู่บ้านขนาดเล็ก (S) จำนวน ๓๔,๘๑๕ แห่งๆ ละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๑๐,๔๔๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท
  - ๒) หมู่บ้านขนาดกลาง (M) จำนวน ๓๘,๘๙๖ แห่งๆ ละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๑๕,๕๕๘,๔๐๐,๐๐๐ บาท
  - ๓) หมู่บ้านขนาดใหญ่ (L) จำนวน ๑๒,๕๘๙ แห่งๆ ละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๖,๒๙๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท
- ๒. งบประมาณดำเนินโครงการเพื่อการทำความเข้าใจผู้ที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ การฝึกอบรมให้กับตัวแทนประชาคม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การติดตามและประเมินผลโครงการ และการบริหารโครงการประมาณการปีละ ๒๐๐ ล้านบาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. แก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างตรงจุดแบบบูรณาการ
๒. ประชาชนทุกหมู่บ้าน/ชุมชนในประเทศไทยได้รับการจัดสรรงบประมาณโดยตรงจากรัฐบาล
๓. ประชาชนทุกหมู่บ้าน/ชุมชนรู้จักการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับอย่างจำกัดให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ผลสูงสุด

๔. ประชาชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง(ร่วมคิด-ร่วมทำ) และถือเป็นอีกขั้นของการพัฒนาประชาธิปไตย
๕. ก่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการสร้างโอกาสให้แก่ประชาชนอย่างยั่งยืน
๖. สร้างและส่งเสริมให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง
๗. สร้างและส่งเสริมให้เกิดผู้นำท้องถิ่นที่มาจากภาคประชาชนโดยแท้จริง
๘. ลดปัญหาและภาระสังคมในหลายด้าน อาทิ ปัญหาการว่างงาน ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมในชุมชน เป็นต้น
๙. รองรับการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๑๐. หน่วยงานภาครัฐสามารถนำผลที่ได้จากการดำเนินโครงการของราษฎรในท้องถิ่นไปประยุกต์และปรับปรุงใช้กับแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือองค์กรของตนเองได้ เพื่อให้เหมาะสมกับการจัดทำงบประมาณและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
๑๑. ประชาชนให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมเป็นเจ้าของ และร่วมแรงร่วมใจอย่างเต็มกำลังความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
๑๒. ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหมู่บ้าน/ชุมชน และก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

กลไกการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล

๑. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน มีกระบวนการตรวจสอบการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับตามโครงการโดยราษฎรในหมู่บ้านเป็นผู้ตรวจสอบกันเอง ทั้งนี้ การบริหารจัดการโครงการจะยึดหลักความโปร่งใส และความมีอยู่จริงของเอกสารและหลักฐาน ที่สามารถตรวจสอบและอ้างอิงได้
๒. ระดับตำบล/อำเภอ หน่วยงานระดับอำเภอ จะทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำให้กับหมู่บ้าน โดยจะดำเนินการให้คำแนะนำว่าโครงการใดสามารถดำเนินการได้ โครงการใดไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งหากดำเนินการแล้วจะผิดต่อวัตถุประสงค์ของโครงการ

กระบวนการตรวจสอบ คือ โครงการต่าง ๆ ที่หมู่บ้าน/ชุมชนเลือกดำเนินการแล้วหากดำเนินการได้ระยะเวลาหนึ่งจะต้องรายงานความคืบหน้าเพื่อให้ทางส่วนกลางรับทราบผลการดำเนินงาน โดยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคืบหน้าในการดำเนินงานจะต้องผ่านหน่วยงานระดับอำเภอ อำเภอมีหน้าที่ในการกลั่นกรองเอกสารในเบื้องต้นก่อน หากกลั่นกรองแล้วมีโครงการใดที่ดำเนินการผิดปกติก็นจะมีการแจ้งเตือนให้หมู่บ้าน/ชุมชนรีบดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

กระบวนการติดตามโดยเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับทุกระดับ เพื่อทำหน้าที่ในการช่วยหน่วยงานระดับอำเภอ และส่วนกลางในการติดตามการดำเนินโครงการของหมู่บ้าน/ชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ของหมู่บ้าน/ชุมชนในระดับจังหวัด

๓. ส่วนกลาง หน่วยงานส่วนกลางจะมีหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการโดยจะยึดความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้เช่นเดียวกับที่ระดับหมู่บ้านใช้ดำเนินการ ซึ่งหากผลการตรวจสอบพบว่าโครงการใดมีการดำเนินการที่ผิดวัตถุประสงค์ก็จะแจ้งไปยังหมู่บ้าน/ชุมชนนั้นโดยตรงเพื่อให้แก้ไขให้ถูกต้อง และจะมีการประสานงานไปยังระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และ สทบ.สาขาเพื่อให้ช่วยเร่งรัดให้มีการดำเนินการให้ถูกต้องอีกทางหนึ่ง และหากแจ้งเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตามก็จะมีมาตรการในการในการลงโทษต่อไป

แนวทางในการจัดสรรงบประมาณ

การพิจารณาโครงการของหมู่บ้าน/ชุมชนที่เสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการ SML จะคำนึงถึง

๑. การแก้ไขปัญหาความยากจนที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
๒. การเพิ่มศักยภาพการหารายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืน
๓. การแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านและชุมชนด้วยตนเอง
๔. การพัฒนาโครงการที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างยั่งยืน
๕. การพัฒนาสินทรัพย์ของหมู่บ้านและชุมชน
๖. การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านและชุมชน
๗. การเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรของรัฐ ท้องถิ่น และจังหวัด

รายละเอียดการดำเนินโครงการ SML ที่สำคัญ

๑. จัดสรรงบประมาณให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชนตามขนาดของจำนวนประชากร จำนวน ๕ ขนาด
  - (๑) S1 ประชากรไม่เกิน ๒๐๐ คน ได้รับการจัดสรร ๑๐๐,๐๐๐ บาท
  - (๒) S2 ประชากรตั้งแต่ ๒๐๑ คน ไม่เกิน ๓๕๐ คน ได้รับการจัดสรร ๒๐๐,๐๐๐ บาท
  - (๓) S3 ประชากรตั้งแต่ ๓๕๑ คน ไม่เกิน ๕๐๐ คน ได้รับการจัดสรร ๓๐๐,๐๐๐ บาท
  - (๔) M ประชากรตั้งแต่ ๕๐๑ คน ไม่เกิน ๑,๐๐๐ คน ได้รับการจัดสรร ๔๐๐,๐๐๐ บาท
  - (๕) L ประชากรตั้งแต่ ๑,๐๐๑ คนขึ้นไป ได้รับการจัดสรร ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๒. เงื่อนไขการเสนอโครงการต้องเข้าหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ มีความยั่งยืน วัดผลได้ และมีผลลัพธ์ต่อเนื่องไม่สิ้นสุดในครั้งเดียว และเข้าหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ๘ ประการ
  - (๑) เป็นโครงการที่แก้ไขปัญหาคือความยากจนที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
  - (๒) เป็นโครงการที่เพิ่มศักยภาพการหารายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืน
  - (๓) เป็นโครงการที่มุ่งแก้ไขปัญหามือหมู่บ้านและชุมชนด้วยตนเอง
  - (๔) เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืน
  - (๕) เป็นโครงการเพื่อพัฒนาสินทรัพย์ของหมู่บ้านและชุมชน
  - (๖) เป็นโครงการเพื่อการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านและชุมชน
  - (๗) เป็นโครงการเพื่อการเชื่อมโยงทรัพยากรของรัฐ ท้องถิ่น และจังหวัด
  - (๘) เป็นโครงการเพื่อเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน
๓. หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถเสนอโครงการได้ ไม่จำกัดจำนวนโครงการภายใต้กรอบงบประมาณที่จะได้รับจัดสรรตามขนาดของประชากร
๔. ให้นายอำเภอ/นายกเทศมนตรีจัดเจ้าหน้าที่เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมประชาคม และให้คำแนะนำความเป็นไปได้ของโครงการ รวมทั้งการลงนามรับรองเอกสารรายงานการจัดประชุมประชาคม การจัดทำโครงการโดยประชาคมและรับรองการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชน
๕. คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน เป็นผู้พิจารณาถ้อยแถลงอนุมัติโครงการและงบประมาณ
๖. การจัดทำประชาคมต้องมีตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง และมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปครัวเรือนละ ๑ คน เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
๗. อำเภอ/เทศบาล ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียนหรือบริหารโครงการไม่โปร่งใส เสร็จแล้วรายงานต่อสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อดำเนินคดีต่อไป
๘. การเปิดบัญชีเพื่อรับเงิน สามารถเปิดบัญชีกับธนาคาร อ.ก.ส. ออมสิน และกรุงไทย
๙. การใช้จ่ายงบประมาณบริหารโครงการ สามารถดำเนินการได้ไม่เกินร้อยละ ๓ ของเงินงบประมาณโครงการที่ได้รับการจัดสรร
๑๐. นายอำเภอ/นายกเทศมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบติดตามประเมินผล จากทุกหน่วยงานในพื้นที่